

بازشناسی ویژگی‌های سبک هندی

حسین خسروی^۱

چکیده

شعر فارسی در عهد صفوی با نام سبک هندی یا سبک اصفهانی شناخته می‌شود. شعری که در فاصله‌ی این صد و پنجاه سال در ایران و هند متداول بود با شعر فارسی دوره‌های قبل، چه از جهت فکر و چه از جهت زبان و شیوه‌ی بیان، تفاوت‌های آشکاری داشت. ویژگی‌های مهم شعر این دوره چنین‌اند؛ فکری: حرمان، جستجوی معنی بیگانه، تناقض، انعکاس اندیشه‌های عرفانی، مخالف خوانی. ادبی: اغراق، ابهام، حس‌آمیزی، تشخیص، تکرار (تکرار مضمون، مصراع، قافیه)، استفاده زیاد از تشبیه مرکب، وفور تشبیهات نو، غلبه‌ی اسلوب معادله، رواج غزل تعلیمی (غزل سرد)، ضعف در محور عمودی. زبانی: ورود واژگان جدید، افزایش بسامد بعضی واژگان، ساخت ترکیبات تازه، استفاده از لغات و اصطلاحات عامیانه.

کلیدواژه‌ها: سبک هندی، غزل سرد، شعر یأس‌آور، تکرار مضمون.

۱. دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران.